

[Undervisningsministeren.]

arbejdsgrupper i ministeriet, og der valgtes to af rådets medlemmer til at medvirke ved den endelige formulering. Arbejdsgruppen vedrørende voksenundervisningsbekendtgørelsen afslutter sit arbejde i denne uge, og på tirsdag holdes det afsluttende møde med de to repræsentanter i rådet for voksenundervisning. Tirsdag er 1. juni, så hr. Orla Møllers ønske om at have tingene klar omkring 1. juni, som også har været ministeriets og dets embedsmænds ønske, vil således blive opfyldt fuldt ud.

Det ligger jo i selve ændringerne af fritidsloven, at en forenkling af administrationen vil blive gennemført, hvad jeg i øvrigt også har haft lejlighed til over for Dansk Aften- og Ungdomsskole Forening på dens årsmøde at gøre opmærksom på. Ingen embedsmand i undervisningsministeriet har ønske om en mere omfattende administration, end hensynet til lovens bestemmelser og til en forsvarlig anvendelse af offentlige midler kræver. Men det skal tilføjes, at det ikke alene drejer sig om fritidslovens regler, men også om skolestyrelseslovens bestemmelse om, at de forskellige nævn og kommissioner i den kommunale styrelse skal udtale sig om aktiviteter under fritidsundervisningen. Hvad skemaer angår, gælder det, at revisionsdepartementets krav om og ret til at følge anvendelsen af offentlige midler nødvendiggør en vis kontrol med den virksomhed, der udøves under fritidsloven. Men der er ikke tvivl om, at administrationen kan og vil blive forenklet.

Orla Møller: Jeg vil gerne sige tak for et meget klart og meget imødekommande svar på begge de problemer, der blev rejst.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1970-31. marts 1971.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 169) findes i tidenden sp. 6292, finansudvalgets betænkning i tillæg D. sp. 5663).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Damsgaard: Et enigt finansudvalg har afgivet betænkning over tillægsbevillingsforslaget for 1970-71. Et mindretal, socialistisk folkepartis medlem, har dog, traditionelt taget forbehold over for §§ 22 og 13 og vil måske selv ytre sig herom. Betænkningens særlige bemærkninger er udvalget enigt om, nemlig følgende:

„Under gennemgangen af tillægsbevillingslovforslaget er det konstateret, at en række ministerier og styrelser til erstatning for bortfaldne honorarordninger har ladet udbetale i alt 465 vederlag til et beløb af ca. 3,6 mill. kr., hvoraf 272 vederlag til i alt ca. 2,5 mill. kr. endog er udbetalt uden forbehold om bevillingsmyndighedernes efterfølgende godkendelse.

Finansudvalget må påtale den anvendte fremgangsmåde, der må betragtes som en engangsforanstaltning i mangel af en egentlig overgangsordning.“

Disse bemærkninger, som jeg her har læst fra betænkningen, har relation til bilag 2 i betænkningen. I øvrigt henviser jeg til to andre interessante bilag i betænkningen. På vegne af finansudvalgsmedlemmerne for socialdemokratiet, det radikale venstre, konservative venstre og venstre (*Munterhed*). Det var en fortalelse, de konservative — det kan være nok — og venstre kan jeg anbefale, at tillægsbevillingslovforslaget vedtages uændret.

Lysholt Hansen: Jeg vil gerne knytte et par bemærkninger til det arbejde, der nu er gennemført i finansudvalget om tillægsbevillingslovforslaget, og først gøre et par bemærkninger om det, der er anført i betænkningen, og som formanden nu fremhævede. Man påtaler den anvendte fremgangsmåde vedrørende honorarerne. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad han agter at foretage sig i anledning af denne påtale. Den er alvorligt ment, og det betyder forhåbentlig, at der skal komme et eller andet ud af en påtale som denne. Det er jo noget mærkeligt at stå i en situation, hvor der er udbetalt et

[Lysholt Hansen.]

meget betydeligt beløb, uden at nogen har følt sig foranlediget til at søge dækning for pengene eller følt sig foranlediget til blot at gøre det forud at orientere den bevilligende myndighed, som altid står til rådighed, om, at man havde dette problem, og søge en forhåndsgodkendelse. Intet har man gjort.

Det er ikke, fordi man ikke har været opmærksom på problemet. Der er jo 4 ministre, der er befri. Statsministeren, lønningministeren — jeg tør næsten ikke sige det — kulturministeren og forsvarsministeren er befri. Derfor kan jeg ikke lade være med at sige: hvordan har lønningministeren det? Når han stopper for udbetaling af honorarer, så optræder han som den uhyggelige mr. Hyde; når han derimod er boligminister og udbetaler, så er han den rare dr. Jekyll. Hvordan har hr. Hastrup det? Hvordan er situationen for en minister, der beklæder 2 embeder? Man kan altså ikke som minister — nu henholder jeg mig til lønningministeren — have været uvidende om, at der er noget uldent i denne sag, at man ikke har bevillingsmæssig dækning for de beløb, man har ladet udbetale.

Vi står med en fornemmelse af, at de ministerier eller embedsmænd — jeg ved ikke hvem — der har været mest grådige og ivrigst til at råbe op, de har fået honorarer eller vederlag; andre har ikke fået det. Det er meget ubehageligt. Man har for nogle ministres vedkommende for nogle honorarer taget forbehold over for bevillingsmyndighedens godkendelse, men over for andre honorarer har man ikke taget dette forbehold.

Jeg vil gerne klart understrege, at der i den bemærkning, der står i betænkningen, fra vor side ikke ligger nogen form for godkendelse eller præjudicering af, hvordan det skal være fremtidig med betaling for arbejde, der hidtil har været honoreret i form af honorarer.

Jeg skal ikke nægte, at vi har været meget overraskede over i de sager, vi har haft hidtil med ansøgning om honorarer, at konstatere, at man foreslår en honorarordning, hvorefter arbejdsydelsen betales i forhold til den tjenestemandstilling, vedkommende, der udfører arbejdet, er normeret i. For mig er det en fuldkommen mærkelig facon at betale på. Det vil sige, at en mand i en lav

lønramme skal have et lille honorar, mens en mand i en høj lønramme skal have et stort honorar for at udføre det samme arbejde. Vi kan simpelt hen ikke acceptere princippet. Jeg vil sige helt klart, at der ligger for os i det, der står i betænkningen, kun det, at pengene er udbetalt, og de kan naturligvis ikke trækkes tilbage, hvis der ikke er taget forbehold. De kunne trækkes tilbage, hvor der var taget forbehold. Det ville ikke være fair over for disse mennesker i relation til dem, for hvilke man har taget lidt mere overlegent på tingene og undladt at tage forbehold over for bevillingsmyndighedens godkendelse.

Jeg vil gerne have lov at sige, at det er jo sådan med disse vederlag til erstatning for honorarer og for arbejdsydelser, at det er jo ikke jernbanemanden og postbudet, der får dem. Det er ikke dem, der ved lønordningen sidst fik mindst, der skal have disse vederlag og honorarer. Jeg tør ikke sige, hvordan den fremtidige ordning skal være, men det er min opfattelse, at lønningrådet, som har afskaffet alle honorarerne, også må finde en ordning, og derefter gøre indstilling til finansudvalget.

Jeg vil gerne endnu en gang bede ministeren oplyse: hvad får det af konsekvenser, at man fra finansudvalgets side så kraftigt påtaler, at en række ministre simpelt hen har undladt at opfylde deres pligt til at søge bevilling eller i hvert fald hos finansudvalget søge en forhåndsgodkendelse, før de betalte disse penge?

En bemærkning mere vil jeg gerne knytte til dette emne. Vi har fra ministeren fået et notat vedrørende arbejdet med stillingsbeskrivelser, og det har jo i høj grad sammenhæng med dette. Der er nedsat et stillingsvurderingsråd, og i dette notat siges der, hvad jeg er meget ked af, om dette stillingsvurderingsråd følgende:

Udarbejdelse af stillingsinstrukser, der fastlægger omfanget af tjenesteplichter for de enkelte stillinger, hører derimod ikke under rådets kommissorium, og rådet vil efter de forudsætninger, som ligger til grund for dets oprettelse, samt hele dets opbygning ikke være egnet til at varetage et sådant arbejde."

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han deler den opfattelse. Det vil jo sige, at når vurderingsrådet har aflagt sin beretning til

[Lysholt Hansen.]

sin tid, så er vi lige vidt, så er der ingen muligheder for at sige, hvad der er tjenestepligt i relation til honorarerne, og det finder vi meget ubehageligt.

Dernæst skal jeg knytte et par bemærkninger til de oplysninger vi har fået om skatter og afgifter i procent af nationalindkomsten. Jeg er meget taknemlig over for finansministeren for, at vi nu har fået klarhed over, hvordan skatter og afgifter og også sociale bidrag og andet har udviklet sig i de forløbne år. Jeg havde jo med ministerens forgænger en ret skarp diskussion om, hvormeget skatterne var steget under denne regering, idet jeg antydede, at man nærmede sig de 50 pct. af nationalindkomsten. Nu har vi altså fået et papir, der klart viser, at de i år, den nuværende regering har siddet, til og med den finanslov, man nu har vedtaget, er der en stigning i skatter og afgifter på 96 pct. eller en stigning med 27 milliarder kr. i forhold til budgettet på 28 milliarder kr. det sidste år under en socialdemokratisk regering. I samme periode er nationalindkomsten i den nuværende regerings tid steget med knap 51 pct. Mens nationalindkomsten er steget 51 pct., er skatterne altså steget 96 pct. Det er ganske godt skuldret af en borgerlig regering, der kom til magten på alt andet end meddelelse om, at skatter og afgifter skulle have et sådant knald opad.

Jeg synes også, det er værd at pege på, hvordan det er forløbet fra 1970 til 1971. Her er skatter og afgifter steget med 10,4 milliarder kr., mens nationalindkomsten er steget med 10,2 milliarder kr. Lad os ikke hænge os i decimaler, så betyder det, at skatter og afgifter har taget hele befolkningens arbejdsindsats; alt, hvad de har ydet, de 10 milliarder kr., som nationalindkomsten er steget, er alle gået til skatter og afgifter. Man kan rigtigt nok sige, at befolkningen har måttet betale med blod, sved og tårer for at fylde et danaidekar — for sagen er jo, at det er ikke lykkedes. Jeg tror ikke, den danske befolkning er imod skatter. Jeg tror gerne, befolkningen betaler skatter, hvis den føler, at den får ydelser for det, som den ønsker, eller hvis den synes, man når det mål at få bragt orden i landets økonomi. Vi har altså haft denne voldsomme vækst, i alt under denne regering, en vækst i

skatterne på 11,5 pct. af nationalindkomsten, mod de 3 sidste år vi regerede på 3½ pct. 11,5 pct., så meget er skatterne steget i denne regerings tid. Havde det så endda hjulpet, men det har det jo ikke. Der hvor det skulle have hjulpet, var over for vores handels- og betalingsbalance. Der har vi oplevet det ubehagelige, at handelsbalanceunderskuddet i marts blev de 4 berømte ettaller: 1.111 mill. kr., og for hele første kvartal fik vi et underskud på handelsbalancen på 2.277 mill. kr. Betalingsbalanceunderskuddet i første kvartal vil på grundlag heraf efter hidtidig erfaring blive ca. 1,4 milliarder kr. mod godt 1 milliard kr. i 1970 og mod 542 mill. kr. i første kvartal 1969. Det tyder på, at betalingsbalanceunderskuddet i 1971 kan blive endnu større end i rekordåret 1970, hvor vi havde mere end 4 milliarder kr. i betalingsbalanceunderskud.

Når nu befolkningen skal lide alle disse kvaler og det ikke hjælper, så spørger man ministeren: ja, men kan man blive ved med en politik af denne art, hvor betalingsbalanceunderskuddet vokser, hvor handelsbalanceunderskuddet vokser? Går det at blive ved på denne måde, eller har man andre ting i tankerne?

Vi havde med finansloven for 1970-71 budgetteret med et kasseoverskud på 1,7 milliard kr. Vi ser nu, efter at vi har fået tillægsbevillingsloven frem for det samme år, at kasseoverskuddet er blevet 3,1 milliard kr., altså 82 pct. større, end regeringen regnede med, da den lagde sin økonomiske politik til rette — den økonomiske politik, som regeringen vel regnede med skulle give balance både på handelsbalance og betalingsbalance. Man fik altså 82 pct. mere ind eller ca. 1½ milliard kr. mere ind i kasseoverskud, end man regnede med. Så spørger jeg: hvor er fejlen, hvor er fejlbedømmelsen? Hvad er årsagen til, at det er gået sådan, at folk har reageret mod regeringens politik med dette enorme kasseoverskud? Jeg har flere gange bedt økonomiministeren prøve at undersøge, hvordan det går med folkes behandling af deres konti i banker og sparekasser, ved at tage et repræsentativt udsnit. Vi har set tidligere, at befolkningen har reageret over for denne stigning i skatter og afgifter på den måde, at man hæver af sin opsparede kapital eller undlader at

[Lysholt Hansen.]

spare op, som man hidtil har gjort. Jeg tror, det er meget værdifuldt, at man følger det. Jeg har selv fulgt det også inden for de sidste par måneder, og det viser sig dér, hvor jeg kan følge det, at det er fortsat sådan, at folks opsparing er ikke alene gået i stå, men man forbruger. Det kan jo ikke blive ved at fortsætte, for så er det en fejl økonomisk politik, der er lagt op. Jeg synes, vi må have nogle kommentarer, måske også fra økonomiministeren, til det, jeg her har nævnt. Hvad er årsagen til, at de 1,7 milliard kr. ikke var tilstrækkelig til at få rettet handels- og betalingsbalancen op? Hvad er årsagen til, at de yderligere 82 pct., altså ca. 1½ milliard kr. mere, heller ikke kunne hjælpe? Videre spørger jeg: hvorfor fortsætter man i det kommende år med samme kasseoverskudspolitik, hvis ikke det hjælper? Vi må have en bedømmelse af det. Der er grænser for, hvor længe man kan blive ved med at køre med en gal økonomisk politik. Jeg håber, vi får nogle af disse bedømmelser i dag, det vil være værdifuldt for folketingets arbejde.

Når vi nu hører disse tal, som jeg her nævner, med et kasseoverskud på 3,1 milliard kr., så virker det jo lidt småt, at man har lavet så stort et nummer ud af i pressen, at „støvsugerbanden“ kunne spare 600 mill. kr. Nu ser jeg, at den skal i gang igen. Det er noget, man ser i aviserne, jeg ved ikke, om det er rigtigt, men det skål den tilsyneladende. I den forbindelse vil jeg da gerne spørge ministeren: hvis den nu skal i gang igen, hvor meget skal „støvsugerbanden“ eller ministeren så spare, og hvor meget vil det så hjælpe på handels- og betalingsbalancen, som jo er det afgørende økonomiske problem? Er det 500 mill. kr., der vil hjælpe regeringen nu, eller hvor meget er det? Man troede sidste år, at det var 1,7 milliard kr., man fik 3,1 milliard kr., og det gik endnu værre, end nogen havde drømt om.

Grethe Philip: Da den nye tjenestemandsløve blev vedtaget med betydelige lønforhø-

jelser, og i særlig grad lønforhøjelser, der kom de højere aflønnede tjenestemænd til gode, var det under den ganske absolutte forudsætning, at der samtidig skulle ske en omfattende bensenring. Det er der også foregået. Vi ved, at lønningsrådet har arbejdet med disse spørgsmål, og at man efter lange drøftelser har truffet beslutning om at ca. 11.000 honorarordninger skulle bortfalde. Når jeg nævner tallet 11.000, så må vi dog tage med i betragtning, at ca. de 4.000 er opstået igen på en anden måde; det drejede sig om vederlag for ydelser, som man under alle omstændigheder synes burde fortsætte og man fik ordnet sig med en form for tillæg. Men tilbage bliver stadig væk at der har været tale om bortfald af ca. 7.000 honorarer.

Vi var alle sammen klar over, at der ved bortfaldet af disse mange honorarer var tale om en grovsortering. Der var ikke tid og mulighed for at gå hvert enkelt honorar igennem, og derfor måtte vi også vide, at der ville opstå spørgsmål om videreførelse af nogle af disse honorarer, som man ved grovsorteringen afskaffede.

Nu er det imidlertid kommet frem under behandlingen af tillægsbevillingslovforslaget, som det allerede er nævnt tidligere her, at de forskellige styrelser selv er gået i gang med i et vist omfang at udbetale honorarer uafhængigt af, om de havde bevilling til det eller ej. I nogle tilfælde, og det må siges at være særdeles beklageligt for ikke at sige groft, har de endda uden bevilling udbetalt honorarer uden at tage nogen form for forbehold. Det er det, der er grunden til, at vi i et enigt finansudvalg er kommet med denne meget skarpe udtalelse i betænkningen om, at her foreligger der et forhold, som vi må påtale. Jeg mener, at det er overordentlig farligt, hvad der er sket her, og jeg mener, at hvis det fortsætter, så er vi i virkeligheden inde i noget, som betyder, at grunden under hele vores bevillingssystem skrider.

På den anden side synes jeg også, det her i dag skal siges, at hvis vi ikke skal være alt for farisæiske, så må vi indrømme, at der

[Grethe Philip.]

har været visse honorarer, hvor styrelseschefen har været i, hvad man kunne kalde for en tvangssituation. Der har været tilfælde, hvor formodentlig ingen ville lægge ryg til, at honorarer bortfaldt, fordi det ville betyde, at en højst nødvendig virksomhed hørte op, i hvert fald for en tid. Jeg kan spørge: hvem ville f. eks. tage ansvaret for at standse ligsyn, obduktion eller blodtypebestemmelser i forbindelse med afgørelse af faderskab? Jeg tror, ingen vovede at tage det ansvar.

Årsagen til det, der er sket nu, ligger vel i det væsentlige i, at der er gået alt for lang tid imellem, at man foretog denne generelle nedlæggelse af det meget store antal honorarer, og frem til det tidspunkt, hvor man individuelt kunne fastslå, om man skulle fastholde honoraret alligevel — lade det genoplive, om man vil — eller det varigt skulle falde bort. Jeg tvivler ikke om, at der også her kan føres noget frem til undskyldning eller til forklaring, men tilbage står i hvert fald, at det set fra et bevillingssynspunkt er noget overordentlig beklageligt, der er sket.

Jeg vil i hvert fald gerne udtrykke ønsket om, at man nu meget hurtigt kommer i gang med undersøgelserne af disse tilfælde; det gælder vel for alle de godt 900 ansøgninger, der er inde om honorarer, sådan at vi ikke kommer i samme situation igen, men at der virkelig bliver tale om den engangssituation, som er nævnt i betænkningen.

Morten Lange: Det er jo sjældent, at finansudvalget uddeler den slags, skal vi sige større næser, oven i købet, så vidt jeg kan bedømme det, mere end et dusin. Det er ganske klart, at tjenestemandskommissionens beslutning om at foretage en bortkastelse af honorarerne var et klart direktiv til de forskellige styrelser om, at det var den politiske vilje i Danmark. Jeg skal samtidig erindre om, at tjenestemandskommissionen havde dog en barsling i 2-3 omgange, så man skulle egentlig tro, at de fornødne håndgreb kunne være blevet taget i rimelig tid. Det må derfor undre, at man har været så sent på færde med at få foretaget de fornødne justeringer, som man altså åbenbart har ment var nødvendige.

Det er mit indtryk, at mange områder foreløbig ligger i skyggen og simpelt hen

ikke er blevet forhandlet færdig. F. eks. ligger det på et område, jeg i anden egenskab kender noget til, således, at selv nu har vi ikke nogen som helst afklaring på, hvorledes det honorarområde, som vedrører lektorer, skal ordnes i fremtiden; det ville dog være en af de store prisværdige ting at få ordnet.

Men finansudvalgets næser er altså uddelt, og det, som derefter bliver det store spørgsmål, som vi gerne vil have svar på — ikke i dag, for det kan vi ikke få, men næste år ved samme tid skulle vi gerne have et sådant svar — er: hvad har vi så egentlig fået ud af denne afskaffelse af honorarerne? Hvor mange af dem smutter i realiteten tilbage igen? Hvor mange af dem bliver konverteret til overtidsbetaling? Hvor mange andre julelege bliver der leget på den måde, at folketinget vedtager et direktiv, og derefter er der så mange, skal vi kalde det diskrete kræfter i gang, at vores direktiv i realiteten bliver til ingenting?

En tidligere finansminister udtalte, dengang tjenestemandskommissionen barslede for sidste gang, at han havde en meget begrænset tillid til denne lovs muligheder; hvad angik honorarbortskæringen. Jeg tror, der er al mulig grund til at understrege over for den nuværende finansminister og lønningminister, og hvem der nu ellers er impliceret i denne sag, at det virkelig var folketingets alvorlige mening, og at det ikke nytter noget, hvis det sådan lige så langsomt smelter væk, sådan som meget tyder på, der er tendens til. Meget er ugjort, og meget andet synes at komme op af jorden igen, dér hvor man måske næsten havde fået rensset ud.

I øvrigt er det ganske interessant at få tillægsbevillingslovens regnestykke lagt frem. Jeg erindrer nogle forhandlinger, vi havde i det, man kunne kalde det gamle 21 mands udvalg, for godt og vel et års tid siden, hvor man fra oppositionens side stillede forslag om et par fornuftige økonomiske reformer, som der skulle bruges et beskedent antal kroner til; vi fik at vide, at der var altså dette kasseoverskud på noget under 2 milliarder kr., og vi lagde masser af dokumentation på bordet for, at dette var aldeles ikke den rigtige opgørelse. Regning efter regning lagde vi frem, som viste, at kasseoverskuddet ville blive, ja, vi er beskedne folk i oppositionen, vi ville nødig sige noget, vi ikke

[Morten Lange.]

kunne stå ved, så jeg tror, vi regnede os frem til 2,5-2,6 milliard kr. Det viser én ting, nemlig at oppositionen havde fat i en relativt fornuftig beregningsmålestok og fremsatte den på den for en sådan saglig opposition passende tilbageholdende og fornuftig måde. Men vi kom ingen vegne med det. Nu har altså regeringen været så venlig at give os attest på, at vi regner bedre end den. Når vi fremsætter den slags påstande, bør regeringen måske en anden gang være mere opmærksom. Det kan jo ske ved at regne fornuftigt på det.

Hvad angår de af socialistisk folkeparti fremsatte bemærkninger i betænkningen, kan man med nogen ret sige, at de er traditionelle, men derfor er de ikke mindre fast ment. Nu har jeg fået at vide af hr. Lysholt Hansen, at forsvarsministeren er benfri, følgelig har han formodentlig heller ingen ben i næsen, og det kunne jo tænkes, at det nu snart var den opportune lejlighed til at få reduceret disse militæruddgifter, som efter vor mening er aldeles ufornuftige. Det har vi sagt, fra vi kom i dette ting, og vi har ikke været udsat for en eneste hændelse siden, som har gjort, at vi siger det mindre fast.

En af mine forgængere i partiet på denne talerstol sagde til sidst, at nu kunne han ikke udholde at sige det hvert år. „Ja men er det da ikke rigtigt?“ måtte jeg så spørge ham. „Jo, vel er det rigtigt“, sagde han. „men det er netop det, der gør det så irriterende hvert år at sige det rigtige og ingen vegne komme med det.“ Men altså, jeg gentager: vi fastholder stadig væk, at de militære udgifter — vi bruger 3 milliarder kr. eller mere dertil — er i hvert fald en af de mest overflødige poster i et dansk budget.

Sigsgaard: Jeg skal kort motivere vores afstemning ved anden behandling af tillægsbevillingsforslaget.

Vi har ønsket afstemning om § 5 og vil stemme imod denne statsydelse til kongen. Ligeså mod § 6. Vi vil stemme imod udskrivningsvæsenet, vi vil stemme imod civilforsvaret, og endelig vil vi stemme imod politivæsenet. Vi havde gerne set, at det havde været muligt at pille efterretningstjenesten ud og stemme separat imod den, men den er jo ikke opført i de dokumenter, folketinget

får i hænde. Der er ingen kontrol fra folketingets side på nogen måde med efterretningstjenesten, ingen viden om, hvad den koster. Det kan vi altså ikke gøre, og derfor nødsages vi til at stemme imod posten som helhed.

Det er vel også nok i vores tanker i samme forbindelse, at politiet, ordensmagten i det hele taget, efter vores opfattelse bruges forkert her i landet, at man i for høj grad bruger den til at sætte ind over for småforseelser eller mindre forseelser, mens det, man kalder flipforbrydelserne, interesserer man sig langt mindre for. Det er selvfølgelig ikke politifolkenes skyld, men deres, der giver politifolkene deres ordrer, det er folketing og regering.

Vi vil ligesom socialistisk folkeparti stemme imod forsvarsbevillingerne. Vi mener ikke alene, som hr. Morten Lange sagde det, at de er overflødige, vi mener, at de er direkte skadelige.

Hr. Lysholt Hansen sagde for et øjeblik siden, at skatter og afgifter i denne regerings tid var steget med hele 96 pct. altså en fordobling, mens nationalindkomsten var steget med 50 pct. Det gjorde hr. Lysholt Hansen et stort nummer ud af. Man kunne næsten forstå på hr. Lysholt Hansen, at han mente, at den borgerlige regering havde en skjult tilbøjelighed, skjulte lyster i retning af at pine og plage folk med så høje skatter og afgifter som overhovedet muligt. Jeg er ikke sikker på, at det er det, der er tilfældet. Jeg siger meget om vores regering, siger også meget om socialdemokratiet, men jeg vil alligevel ikke påstå, at det er af lyst, der er sket de kolossale skatte- og afgiftsstigninger. Der kunne ganske vist have været rationaliseret og decentraliseret en hel del, så der ad den vej kunne have været sparet en del, men bortset fra det har der nok ikke været så forfærdelig meget at gøre. Det er nemlig sådan, at de sociale udgifter og de sundhedsmæssige udgifter stiger ganske særlig hurtigt, og det hænger efter min opfattelse sammen med hele vort samfundssystem. Jo mere akkordpiskeri, der bliver rundt omkring på arbejdspladserne — og der er meget mere i dag, end der var for en 3-4 år siden, og langt mere, end der var for en 5-10 år siden — jo mere akkordpiskeri der bliver, jo flere nervesygdomme bliver der selvfølgelig, jo mere stress, jo flere syg-

[Sigsgaard.]

domme i det hele taget bliver der tale om, og jo større offentlige udgifter bliver der selvfølgelig også til hospitalsvæsen og på andre områder.

Eller lad os tage boligpolitikken med f. eks. de enorme uløste saneringsproblemer. Den betyder også sygdom, det har vi jo tal for, den betyder i høj grad sociale problemer for ofrene for den, og det vil sige, at den i høj grad betyder udgifter for det offentlige.

Det vil altså sige, at stigningen i de offentlige udgifter er uundgåelig; så længe økonomisk vækst er det eneste mål, der tages højtideligt i vort samfundssystem, betales der med menneskelig velfærd. Men regningen kommer jo også i sidste ende; den betales selvfølgelig dyrest af de mennesker, hvis velfærd, hvis sundhed det går ud over, men den præsenteres jo også for de offentlige kasser, og det tror jeg dybest set er baggrunden for en meget, meget stor del af de voldsomme udgiftsstigninger, der er tale om.

Det vil altså sige, at hvis den analyse er rigtig, må vi forudse, at denne udvikling vil fortsætte under en eventuel anden regering, som måske kommer allerede i år eller til næste år. Den samme udvikling vil fortsætte, det kan vi med en vis sikkerhed forudsige, for hvis man ser tilbage fra før regerings-skiftet, måske ser 10 eller 15 år tilbage, så er det egentlig den samme kurve, der har været fulgt hele tiden, med stærkt stigende offentlige udgifter. Og stigningen bliver hurtigere og hurtigere, det er interessant, og den vil nok accelerere endnu mere i de kommende år ganske uanset regeringens farve, så længe man ikke ændrer fundamentalt ved tingene, og det sker jo nok ikke gennem en vedtagelse i folketinget.

Men jeg forudser, at i en kommende valgkamp, vil vi opleve det slagsmål, som hr. Lysholt Hansen i dag lagde op til, i fuld blomstring: socialdemokraterne vil slå regeringen oven i hovedet med, at nu er skatterne steget så og så voldsomt, og regeringen vil slå socialdemokraterne — nu skal vi høre finansministeren om et øjeblik — oven i hovedet med, at de jo forlanger yderligere udgiftsstigninger på det ene og det andet og det tredje område. Begge parter har selvfølgelig ret, og alligevel har diskussionen intet

med realiteter at gøre, som jeg lige beskrev det.

Jeg håber altså ikke, at valgkampen vil blive ført på det plan, hvor man slår hinanden oven i hovedet og så alligevel ligger under for de samme forhold i samfundet og i princippet fører den samme politik på disse områder, for både socialdemokraterne og regeringen går jo ind for, at man skal blive ved med at pace tempoet op rundt omkring på arbejdspladserne. Man vil f. eks. ikke være med til vores forslag om at aftrappe og afskaffe akkordjageriet og om at afskaffe skifteholdsarbejde, for at nævne en anden meget vigtig årsag til sygdomme og sociale vanskeligheder.

Jeg håber, at man i stedet for får en diskussion om, hvad det er for forhold i vort samfund, hvad det i særlig grad er for forhold i produktionslivet, der bevirker og gør det nødvendigt, at der står en stadig større hær af læger og socialrådgivere, og hvad ved jeg, parat til at lappe på os.

Må jeg i øvrigt sige, at jeg er glad for, at finansudvalget nu har taget spørgsmålet om ben og honorarer op. Jeg ved ikke, hvad der kommer ud af det. Jeg synes, det er rigtigt, at man har påtalt det, der her er sket fra en række ministres side. Jeg ved ikke, om udvalgsmedlemmerne falder ned som lam, det er jo set før; i hvert fald har de optrådt ret så håndfast over for den skov af honorarer, der nu vælder op som svampene om efteråret. Men der er også alle de honorarer, som folketingets medlemmer selv har. Vi stiller jo jævnligt her forslag om at afskaffe honorarerne til statsrevisorerne, jeg har taget det kgl. teaters tilsynsråd frem, jeg har taget, jeg tror, det hedder den kulturelle fond frem her i folketinget, og der er jo mange, mange, mange flere honorarer, som forskellige medlemmer af folketinget har.

Må jeg derfor slutte med det fromme håb, at finansudvalget må vise lige så stor ihærdighed over for de honorarer, folketingsmedlemmerne har i diverse udvalg og kommissioner, som man nu viser over for embedsmændenes ben.

Finansministeren (Ninn-Hansen): Det tillægsbevillingslovforslag, vi behandler, har jo ifølge betænkningen fået tilslutning fra hele finansudvalget, bortset fra at sociali-

[Finansministeren.]

stisk folkeparti som sædvanlig ikke har kunnet give tilslutning til forsvarets bevillinger.

Hr. Morten Lange sagde jo selv, at selv hans eget partis ordfører efterhånden var lidt træt af at drøfte det spørgsmål, og jeg skal derfor ikke yderligere fremkalde nogen træthed hos SF, blot sige, at vi kender standpunkterne, kender holdningen, at et flertal, et stort flertal, i dette ting altså ønsker at opretholde et forsvar, udvikle et forsvar, og så skal det selvfølgelig også betales. De skillelinjer, der er imellem SF, venstresocialister og kommunister på den ene side og de fire partier, der støtter forsvaret, på den anden side, er så velkendt, at der ingen grund er til nærmere at omtale dem.

Men jeg kan altså i øvrigt takke hele finansudvalget for tilslutningen til tillægsbevillingslovforslaget. Hr. Lysholt Hansen gjorde nogle bemærkninger vedrørende den ændring, der er sket i overskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet fra finanslovens tal på 1,8 milliarder kr. til det afsluttende tal her i tillægsbevillingslovforslaget på ca. 3 milliarder kr. Jeg har i den, synes jeg, ret grundige fremsættelsestale til tillægsbevillingslovforslaget nærmere redegjort for de bevægelser, der har ført til denne forøgelse af overskuddet, og skal derfor i dag blot sige, at den forhøjelse, jeg her har omtalt, dels skyldes, at der er sket uforudsete stigninger i indkomst og forbrug, der har indbragt et, man kan sige, automatisk merprovenu af kildeskat og af afgifter, dels at der efter finanslovforslagets fremsættelse er gennemført en yderligere forhøjelse af merværdiafgiften, der selvfølgelig så medfører en ændring — det var en forhøjelse, hvis provenu blev ca. 1.000 mill. kr. — og det forklarer jo den væsentlige del af den nævnte forskel.

Samtidig har der været tale om merudgifter angående de lovbundne udgifter, især refusioner til kommunerne, og jeg synes, man i den forbindelse må bemærke, at kommunernes udgifter til drifts- og investeringsformål er steget meget stærkere, end det var forventet, og dermed har bidraget væsentligt til den økonomiske situation, vi havde i foråret og sommeren 1970, der førte til, at man anså det for nødvendigt med en yderligere stramning. Der var jo også udsigt

til to nye pristalsportioner, og man gennemførte derfor dengang den forhøjelse, jeg har nævnt, vedrørende merværdiafgiften.

Når hr. Lysholt Hansen videre spørger, om denne stramme finanspolitik kan hjælpe på betalingsbalanceunderskuddet, vil jeg gerne sige, at det økonomiske sekretariat fortsat er af den opfattelse, at underskuddet for 1971 vil blive noget lavere end i 1970. Hr. Lysholt Hansen henviste til nogle bevægelser fra første del af 1971, som kunne begrundes, at man skulle have en noget mere pessimistisk stilling med hensyn til nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet. Jeg synes blot, jeg vil gøre opmærksom på, at første kvartal af 1971 har været præget af visse forhold, der allerede har ændret sig, bl. a. en dyr import og for landbrugseksportens vedkommende lavere priser i denne periode; nogle af disse forhold har som sagt allerede ændret sig.

Når hr. Lysholt Hansen så stiller det spørgsmål i forbindelse med det optrykte bilag, om det nu i det hele taget hjælper med de skatteforhøjelser og afgiftsforhøjelser, der er gennemført, vil jeg gerne sige, at de skatter, der er indkrævet i den nævnte periode, jo har haft to formål: det ene formål — hele provenuet af skatter og afgifter bortset fra de 3 milliarder kr., jeg har nævnt for dette finansårs vedkommende — er at dække statens udgifter.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed, sådan som hr. Sigsgaard forudsagde, komme ind på en bedømmelse af socialdemokratiets politik med hensyn til de udgifter, der er krævet af socialdemokratiet. Jeg synes, der kommer andre lejligheder, hvor den drøftelse rigtigere kan føres, bl. a. i forbindelse med fastlæggelsen af udskrivningsprocenten for næste år, men måske også en tidligere lejlighed.

Men generelt kan man da vist sige, at der er ingen af de udgifter, der er afholdt, og hvortil jo altså langt størstedelen af skatterne og afgifterne er anvendt, som socialdemokratiet har protesteret imod. Jeg erindrer i hvert fald ikke beløb af en sådan størrelsesorden, at det kunne have nogen betydning i dette økonomiske billede. Det er jo heller ikke alle sammen udgiftsvirkninger af love, der er vedtaget inden for de sidste par år, det er også, hvad hr. Lysholt Hansen meget vel ved, virkninger af en lovgivning

[Finansministeren.]

igennem en lang periode, der selvfølgelig må betales — man må jo alle steder i det offentlige, hvad enten det er stat eller kommuner, betale de udgifter, som man igennem lovgivningen eller på anden måde har lagt op til.

Det andet formål med disse skatte- og afgiftsforhøjelser er ønsket om at føre en stram finanspolitik. Jeg er ganske overbevist om og synes, at dette standpunkt støttes af alle økonomisk sagkyndige, at vi havde haft en værre situation med hensyn til betalingsbalancen, vi havde haft en vanskeligere situation med hensyn til kronens stilling, hvis vi ikke havde ført en sådan stram finanspolitik. Jeg har bemærket mig, at ikke alene nationalbankdirektøren, men også alle andre, der står med et betydeligt ansvar for økonomien herhjemme, fortsat anbefaler en stram finanspolitik.

Nu har hr. Lysholt Hansen, der jo er skatteborger ligesom alle vi andre, selvfølgelig lov til at rejse det spørgsmål ud fra sit udgangspunkt som skatteborger: hvad hjælper det? Jeg mener at have besvaret det, men vil da gerne yderligere tilføje, at hr. Lysholt Hansen jo også er noget andet end skatteborger, nemlig deltager i politik. Og jeg synes, de bemærkninger, hr. Lysholt Hansen fremsatte, ville have været noget mere forståelige, hvis hans parti ikke for det år, vi står i i øjeblikket, havde tilsluttet sig den udskrivningsprocent, vi har for de direkte skatter, men det er jo tilfældet. Socialdemokratiets formand, hr. J. O. Krag, udtalte — jeg tror, datoen var den 10. oktober 1970 — at han gav tilslutning til de 91 pct., som er dette års udskrivningsprocent. Han har altså ikke ønsket, og hans parti har altså ikke ønsket nogen anden linje med hensyn til skatteudskrivningen.

Jeg har da også forstået af udtalelser, der senere er fremsat af socialdemokratiets formand, at når vi en dag går til valg, skal vi ikke forvente, at han eller hans parti vil foreslå skattelettelser. Der skal ikke lyde nogen bebrejdelse for, at hr. J. O. Krag tager det standpunkt, men så synes jeg måske, at partiets finanslovdorfer skulle afpasse sine udtalelser noget mere efter, hvad partiets formand siger om disse spørgsmål, og den politik, han anlægger og angiver.

Vedrørende besparelser forstår jeg måske heller ikke helt den måde, hvorpå hr. Lys-

holt Hansen behandlede spørgsmålet; her var der ligesom lidt skepsis over for de besparelser, der er gennemført. Jeg ved ikke, om der lå en undertone bag hr. Lysholt Hansens bemærkninger om, at man burde være kommet længere med hensyn til besparelser; der blev vist sagt noget om, at det jo ikke var så meget, man havde nået.

Nu tror jeg, at alle fremskridt med hensyn til besparelser er af betydning, og jeg vil gerne takke for det arbejde, som finansudvalget som helhed og regeringspartierne udvalgte forinden gjorde med hensyn til at nå frem til besparelser på den finanslov, vi nu virker under. Jeg synes, man nåede et resultat, men på den anden side ikke et resultat, som gør, at man kan sige, alt er i orden. Jeg mener, vi har en pligt til hele tiden og næsten daglig at undersøge, om vi i de enkelte styrelser og samlet kan finde besparelsesområder, og det er rigtigt, at det beskæftiger vi os med. Jeg er selvfølgelig yderst villig til, når vi får resultaterne færdige på dette område, at forhandle med hr. Lysholt Hansen og andre om det, og jeg lytter da også gerne til, at man selv fra hr. Lysholt Hansens side har yderligere besparelser at foreslå.

Det, vi arbejder med, er, om man ikke kan vise en yderligere tilbageholdenhed med hensyn til anvendelsen af de midler, man har til rådighed inden for de enkelte styrelser, inden for de enkelte ministerier, og jeg har for tiden en række forhandlinger med mine kolleger om det. Det er vel naturligt at påbegynde et sådant arbejde, således at man stiler efter et bestemt beløb, hvor man kan blokere anvendelsen enten for en tid eller opnå en varig besparelse for det finansår, vi er inde i. Det er det arbejde, vi er i gang med, og jeg har indtryk af, at i samtlige ministerier har man modtaget henvendelsen på den eneste måde, den bør modtages, nemlig med et ønske om at medvirke til, at vi får gennemført en sådan yderligere tilbageholdenhed med de offentlige udgifter; jeg tror, det er en vej, vi fortsat skal gå og burde gå sammen.

Det var jo ganske naturligt, at der kom nogle særlige bemærkninger om den udtalelse, finansudvalget har fremsat vedrørende honorarerne. Såvel finansudvalgets formand som fru Grethe Philip var inde på spørgsmålet om, hvad dette med honora-

[Finansministeren.]

rerne egentlig drejer sig om. Fru Grethe Philip gav oplysning om, at i forbindelse med den nye tjenestemandsløvs afskaffelse man disse godt 11.000 enkelthonorarer til et samlet beløb af 42 mill. kr., det bliver det, når man tager de ændringer, fru Grethe Philip omtalte, væk.

Det er selvfølgelig meningen, at disse honorarer så skal forsvinde, det har fru Grethe Philip ganske ret i. Men vi er også bekendt med, at lønningsrådet i en skrivelse af 23. marts 1970 har sagt, at man ikke skal udtale sig imod, at der i fornødent omfang gennemføres en anden form for vederlæggelse af de pågældende i overensstemmelse med gældende bevillingsregler, altså vederlæggelse i de tilfælde, hvor man ikke kan gøre det til en tjenestepligt at få udført arbejdet, og hvor man mener, at det fortsat er nødvendigt at få det pågældende arbejde udført — men selvfølgelig noget rent undtagelsesmæssigt i forhold til de 11.000 bevillinger, der er tale om.

Jeg vil også gerne oplyse, at der er kommet ansøgninger, der andrager 8 mill. kr., som altså skal ses i forhold til de 42 mill. kr. Disse ansøgninger er ikke blevet behandlet færdig; vi har haft drøftelser i finansudvalget om proceduren og er blevet enige om, at det ville være naturligt, når sagerne var behandlet færdig først i finansministeriet og så i lønningsministeriet, at lønningsrådet fik dem til udtalelse; derfor har der altså ikke været nogen mulighed for at færdiggøre de ansøgninger, der er kommet. Når jeg nævner et beløb på 8 mill. kr., skylder jeg at gøre opmærksom på, at en del af disse er der på forhånd sagt nej til.

Jeg mener, det er yderst vigtigt, at vi både sørger for og også får det fastlagt som en kendsgerning i forhold til offentligheden, at folketinget selvfølgelig ikke gennemfører en lovgivning af den karakter med en nydannelse, der går ud på afskaffelse af disse honorarer, for så at lade de pågældende beløb og vederlag opstå ad bagvejen. Der bør ikke være nogen tvivl om, at vi alle har pligt til — og når jeg siger „vi alle“, tænker jeg selvfølgelig først og fremmest på regeringens medlemmer og dem, der virker på vore vegne — vi har alle en pligt til at sørge for, at det er rene undtagelser, når der skal ud-

betales vederlag, og det skal være efter de retningslinjer, jeg omtalte.

Jeg har også forstået efter de forhandlinger, der har været i finansudvalget, at vi har været enige om denne opfattelse. Hr. Lysholt Hansen har så ved tidligere lejlighed under disse forhandlinger og også her i dag rejst det særlige spørgsmål: ja men er der så ikke noget forkert i, når vi nu skal fastlægge disse vederlag, at man i ét ministerium, nemlig finansministeriet, siger: vi har brug for, at det arbejde bliver betalt, men vi afgør ikke, hvordan det bliver betalt, den afgørelse falder først, når lønningsministeriet efter forhandling med forskellige organisationer har afgjort sagen — og så er det dér, man bestemmer selve størrelsen af beløbet.

Jeg synes, hr. Lysholt Hansen har noget ret i den kritik, men der er jo ingen tvivl om, at det er loven, der følges; man er forpligtet til de forhandlinger, jeg her nævnte. Men det er heller ikke efter min mening, den rette styringsform, at man har denne adskillelse. Det ville være bedst, hvis man det sted, hvor man fastlægger, at arbejdet skal udføres og betales, også dér bestemmer honorarets størrelse og ikke henskyder det andetsteds. Men det er en nødvendighed, så vidt jeg kan se, at der gennemføres en lovændring, hvis man vil have noget sådant, og da loven er gennemført i enighed i hvert fald imellem 5 partier, mener jeg også, at partierne skal være enige om det, hvis der skal ske ændring, men vi kan jo tage spørgsmålet op et passende sted, om vi skal foretage en sådan ændring.

Med hensyn til den overgangsordning, der har været, hvor man ikke er blevet færdig med behandlingerne af disse honorarer, som fortsat må udbetales for at holde et arbejde i gang, man anser for vigtigt, vil jeg gerne sige, at selvfølgelig havde det været bedst, hvis hele ordningen med honorargennemgangen og afskaffelsen af dem var fortsat kontinuerligt, så man kunne sige, at så kan vi i fremtiden udbetale de og de honorarer og give bevillinger til dem. Det er ikke sket, og derfor er der kommet en overgangsordning.

Jeg mener ikke, at denne overgangsordning, engangsordning, har været tilfredsstillende. Der kan anføres begrundelser for, at den ikke har været det, undskyldninger, om

[Finansministeren.]

man vil: at man måtte holde arbejdet i gang, at man måtte være betænkelig ved at tage for mange forbehold, for kunne man så få udført arbejdet? Jeg vil ikke anføre yderligere grunde, for det ville kunne give et indtryk af, at vi ikke ville medvirke til den klarhed med hensyn til bevillingens anvendelse, som finansudvalget forlanger og med rette forlanger. Der er sket en påtale, fordi der ikke har været denne klarhed til stede, en berettiget påtale, og når det har været tilfældet, mener jeg ikke, vi skal anføre forskellige argumenter, selv om man kunne finde dem, for, at det er gået til på dem måde. Jeg synes, det er rigtigt at fastslå, at man ikke hermed har opfyldt den bevillingsmæssige klarhed, som med rette kan forlanges, og som finansudvalget må forlange, hvis finansudvalget skal være den rette kontrolinstans.

Der er blevet spurgt, hvad der er foretaget efter denne beslutning og tilkendegivelse fra finansudvalget. Jeg kan meddele, at jeg den 19. maj i år sendte en skrivelse til samtlige ministre, hvor jeg henviste til det samråd, der havde været i finansudvalget, henviste til finansudvalgets holdning og sluttede skrivelserne med følgende: efter det sidste samråd herom skal jeg efter aftale med finansudvalget indskærpe, at udbetalinger af den omtalte art kun må finde sted under forbehold af bevillingsmyndighedernes godkendelse, ligesom der bør tages forbehold om beløbets størrelse.

Det er det, der er foretaget med skrivelserne af 19. maj. Det, der skal foretages videre, er selvfølgelig at gøre den periode, hvor vi har denne overgangsordning, så kort som muligt. Jeg har i finansudvalget stillet forslag med henblik på at afkorte den tid, således at vi kan være ekstra kritiske med hensyn til de ordninger, der skal bestå, og som efter finansudvalgets opfattelse skal bestå. Jeg vil gerne give tilsagn om — og jeg ved efter behandlingen af sagen i ministermødet i går, at mine kolleger er enig med mig heri — at vi ønsker hurtigst muligt at få denne sag gjort færdig.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen (*Hastrup*): Stillingskontrollen sorterer jo under finansministeriet, men hr.

Lysholt Hansen har rettet et par direkte spørgsmål til mig, som jeg gerne vil besvare.

Det ene spørgsmål, som hr. Lysholt Hansen stillede, var, hvordan det kunne forholde sig, at jeg havde optrådt som en dr. Jekyll og mr. Hyde; nu har jeg selv set filmen, så jeg indrømmer, det var et ret drastisk billede, hr. Lysholt Hansen i denne anledning anvendte. Det, han sigtede til, var det forhold, at det af den gennemgang, som finansministeriet har givet til finansudvalget, fremgår, at der for lønningsministeriets vedkommende ikke er tale om noget, men derimod skulle der for boligministeriet være tale om 18 stillinger med forbehold i de 16 tilfælde. Må jeg sige, at lønningsministeriet efter det arbejde, som var udført i lønningsrådet, og efter at det havde passeret finansministeriet og var kommet tilbage til os, ikke havde arbejde, der kunne betegnes som ikke-tjenstligt arbejde, og som ikke kunne udføres af tjenestemænd. Det samme gælder derimod ikke for boligministeriets vedkommende. Der havde man i de 18 tilfælde ikke-tjenstligt arbejde, som efter ministeriets bedømmelse ikke kunne gøres til en tjenesteligt. Det gjaldt for at nævne et konkret eksempel bl. a. slotsforvalterne. Jeg skal ikke føje noget til det, som finansministeren har sagt om det bevillingsmæssige forhold i sagen, men dog sige, at situationen ikke var den, at vi fra 1. april 1970 kunne sige til slotsforvalterne — det drejer sig om 11 af stillingerne — at de skulle rykke ud med omgående varsel, og at de derefter ikke ville få udbetalt noget. Det ville i det mindste have bragt staten i en situation, hvor man var ansvarlig både, så vidt jeg kan skønne, i henhold til lejelovens og i henhold til funktionærlovens bestemmelser.

Jeg vil gerne understrege, at det, som tillægsbevillingslovforslaget her drejer sig om, er det ikke-tjenstlige arbejde. For så vidt angår det arbejde, der har kunnet henlægges til tjenesteligt, synes jeg, det retfærdigvis må nævnes, at honorarsaneringen er blevet gennemført med hård hånd. For boligministeriets vedkommende — og det er jo dér, jeg kender til det — var det sådan, at man lavede et personligt tillæg, en slags kompensation, som skulle dække overgangen under honorarsaneringen. Det beløb, det drejede sig om pr. måned inden honorarsaneringen, var for boligministeriets vedkommende

[Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.] 55.000 kr. Pr. 1. april 1970 var det nede på 31.000 kr. Pr. 1. oktober 1970 var det nede på 10.826 kr. Pr. 1. april 1971 er det karakteriseret som kun ganske ubetydelige beløb, formentlig et beløb på højst 3.000 eller 4.000 kr.; jeg har ikke det nøjagtige tal her. Men det viser, hvor radikalt honorarsaneringen er gennemført i de tilfælde, hvor arbejdet kunne henlægges til det tjenstlige.

Det andet spørgsmål, som hr. Lysholt Hansen stillede mig, vedrørte stillingsvurderingsrådet og dets arbejde. Jeg har herom fremsendt en skrivelse til finansudvalget, og det var også den, hr. Lysholt Hansen henviste til. Jeg har ikke haft lejlighed til senere at drøfte denne skrivelse med finansudvalget, men dertil er jeg naturligvis ganske overordentlig villig.

Må jeg sige, at stillingsvurderingsrådets hovedopgave var at foretage stillingsbeskrivelser forstået som en beskrivelse af den konkrete arbejdsopgave, der faktisk var tale om. Stillingers oprettelse og deres arbejdsmæssige indhold bestemmes af lovgivningsmagten i vid udstrækning, for styrelsernes vedkommende af chefen, og ændringer i en stillings indhold skal i øvrigt aftales med de vedkommende organisationer. Derimod skal stillingsvurderingsrådet beskrive omfanget og arten af et arbejde, men det skal altså ikke udarbejde selve arbejdsinstruksen, og det skal heller ikke tage stilling til, hvorvidt et arbejde skal udføres som tjenstligt eller ikke-tjenstligt arbejde.

Men som jeg sagde før, er jeg parat til en yderligere uddybning af det notat, der er sendt til finansudvalget, såfremt man måtte ønske det fra finansudvalgets side.

Lysholt Hansen: Jeg vil gerne sige tak for de svar, vi har fået. Må jeg have lov til om hele honorarordningen at sige, at nu fik vi jo en forklaring fra lønningsministeren. Finansministeren var ikke noget øjeblik i tvivl om for sit vedkommende, at honorarerne skulle bortfalde, indtil man havde fundet en

ordning — og der var ellers et betydeligt antal honorarer på forsvarsministeriet.

Det, jeg har anket over, er, at man har handlet så vidt forskelligt fra ministerium til ministerium. De, der har været mest pågående, har uden forbehold fået en godkendelse senere, andre har ikke fået det, og det er det, jeg har anket over. Det er ikke en måde at handle på, og jeg tror, jeg kan sige efter det svar, vi har fået fra finansministeren, at han har givet tilslutning til, at sådan kan man ikke gøre; det har bare intet formål at forfølge denne sag.

Men jeg vil gerne have lov at sige til finansministeren, som nu prøvede at gøre det til et spørgsmål om tjenestemandsløvs og forhandlinger med organisationerne, at det er det ikke. Dette er først og fremmest et spørgsmål om at få en virkelig beskrivelse af funktionerne og få disse funktioner, som nu ønskes vederlagt, behandlet i lønningsrådet, inden vi får dem i finansudvalget. Det er bl. a. derfor jeg ikke mente, det var rigtigt at overlade det til finansministeren i sommerferien, og jeg synes også, det var synd at ødelægge finansministerens sommerferie med at gennemgå de foreløbig ca. tusind ben, der var tale om. De, der har ophævet ordningen, må også være med til at sikre sig, at det, der er vedtaget, gennemføres på en forsvarlig måde.

Jeg vil ikke sige og har ikke sagt, at der ikke er arbejde, der skal vederlægges, men jeg må nu nok sige, at det for os må være et hovedprincip, at hvis der er arbejde, der skal vederlægges, ser vi helst, at det udføres af andre, at arbejdet overdrages til andre som et led i deres stilling, i stedet for at man vederlægger det til folk i højt lønede stillinger, folk, som har lønninger på fra 100.000 kr. op til 150.000 kr. Når først man når op i de lønninger i statens tjeneste, har man faktisk ikke tid til at lave ret meget mere ved siden af, og derfor må det normale være, at sådant arbejde udføres af andre.

I anledning af de bemærkninger, finansministeren i øvrigt gjorde om socialdemokratiets

[Lysholt Hansen.]

stilling, vil jeg gerne have lov at sige, at når jeg har taget disse tal frem, som vi har fået fra ministeren, om, hvad skatterne i dag udgør af nationalindkomsten, så skyldes det, at vi har haft denne diskussion med den tidligere finansminister, hvor vi ikke har kunnet blive enige om, hvor meget skatterne i virkeligheden efterhånden udgjorde af nationalindkomsten. Nu ved vi, at de er oppe på lige knap 50 pct., og det er det, jeg har slået fast at de er.

Men må jeg så have lov at sige: under behandlingen af det finanslovsforslag, vi nu har tillægsbevillingslovsforslag til, sagde jeg udtrykkelig og fik bekræftet af den daværende finansminister fra talerstolen, at der i vores stilling ved afstemninger om finanslovsforslaget ikke lå nogen anerkendelse eller godkendelse hverken af regeringens finanspolitik eller af dens øvrige økonomiske politik. Jeg sagde det ganske klart, og det var den daværende finansminister, hr. Poul Møller, selvfølgelig helt klar til her fra talerstolen at meddele, og sådan er situationen stadig væk.

Når mit partis formand har sagt, som finansministeren her siger, at det var nødvendigt med 91 i udskrivningsprocent, ja, så er det sagt på den måde, at med den økonomiske politik, regeringen fører, erkender vi nødvendigheden af det, men heri ligger ingen anerkendelse, sagde hr. J. O. Krag, af regeringens økonomiske politik. Det var det, hr. J. O. Krag sagde, og jeg vil gerne have lov at sige og klart understrege, at det gør der bestemt ikke.

Jeg vil også gerne have lov at give ministeren lidt glæde med; jeg håber da, at det økonomiske sekretariat for en gangs skyld må få ret i sin bedømmelse af, at det går meget, meget bedre i 1971, end det tegner til, og end andre økonomer giver udtryk for — bl. a. de, der står i det private erhvervsliv med fingeren på pulsen — med handelsbalance og betalingsbalanceunderskud. Der er folk dér og betydende kredse, det gælder bl. a. de fleste bankberetninger, der er aflagt nu, som udtaler frygt for, at man vil få et betalingsbalanceunderskud i 1971, der er endnu større end i rekordåret 1970. Så jeg håber meget, at regeringen og det økonomiske sekretariat har ret, men som en af mine kolleger herinde i går sagde til mig: vi har så

forfærdelig mange økonomer i Danmark, men de har tilsyneladende haft den samme professor alle sammen.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-4
vedtoges uden afstemning.

§ 5. (Statsydelse til kongen)
vedtoges med 148 stemmer mod 3.

§ 6. (Årpenge til medlemmer af det kongelige hus) betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som § 5.

§§ 7-12
vedtoges uden afstemning.

§ 13.3.01. (Udskrivningsvæsenet)
vedtoges med 140 stemmer mod 11; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§ 13.4.01. (Civilforsvarsstyrelsen)
vedtoges med 141 stemmer mod 3; 9 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 13 i øvrigt og §§ 14-17
vedtoges uden afstemning.

§ 18.2.31. (Politivæsenet m. v.)
vedtoges med 151 stemmer mod 3.

§ 18 i øvrigt og §§ 19-21
vedtoges uden afstemning.

§ 22.1. (Forsvarsministeriet. Centralstyrelsen m. v.)
vedtoges med 141 stemmer mod 12; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§ 22, hovedafsnit 2. (Værnene), hovedkon-
tjene 4.61. — 4.65. (Ammunitionsarsenalet,
Den militære klædefabrik, Orlogsværftet,
Forsvarets materielintendantur og Forsva-
rets civilundervisning), hovedafsnit 5. (An-
lægs- og udlånsbevillinger, værnene) og ho-
vedafsnit 6. (Internationale anlægsprogram-
mer m. v.) betragtedes som
vedtaget med samme stemmetal som § 22.1.

§ 22 i øvrigt og §§ 23-30 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om folketingets ombudsmand [af K. Axel Nielsen m. fl.].

(Første behandling af lovforslaget (nr. 172) findes i tidenden sp. 6946).

Der var stillet følgende ændringsforslag:

Af K. Axel Nielsen, Langkilde, Nordqvist, Skytte, Ib Thyregod og Ømann:

Til § 1.

Under nr. 2 indføjes som nyt stykke i fortsættelse af det foreslåede nye § 1, stk. 2, i loven:

„Stk. 3. Afgår ombudsmanden ved døden, bestemmer folketingets ombudsmandsudvalg, hvem der skal udøve hans funktioner, indtil folketinget har valgt en ny ombudsmand.“

Bemærkninger til ændringsforslaget.

Ændringsforslaget har til formål på en rimelig måde at sikre en midlertidig videreførelse af ombudsmandsinstitutionen i det tilfælde, at ombudsmanden afgår ved døden. Forslagsstillerne finder, at ombudsmandsinstitutionen er et så vigtigt led i den demokratiske samfundsfunktion, at en midlertidig standsning af institutionen ikke bør accepteres, selv i en så speciel situation.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 174) findes i tidenden sp. 6947).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om offentlig sygesikring.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 118) findes i tidenden sp. 3412, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2217).

Der var stillet 39 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Niels Mørk: Som det fremgår af betænkningen, er der i udvalget udført et særdeles omfattende arbejde og, må jeg tilføje, under en dygtig ledelse.

Ved første behandling sagde jeg bl. a., at vi under udvalgsarbejdet ville medvirke til